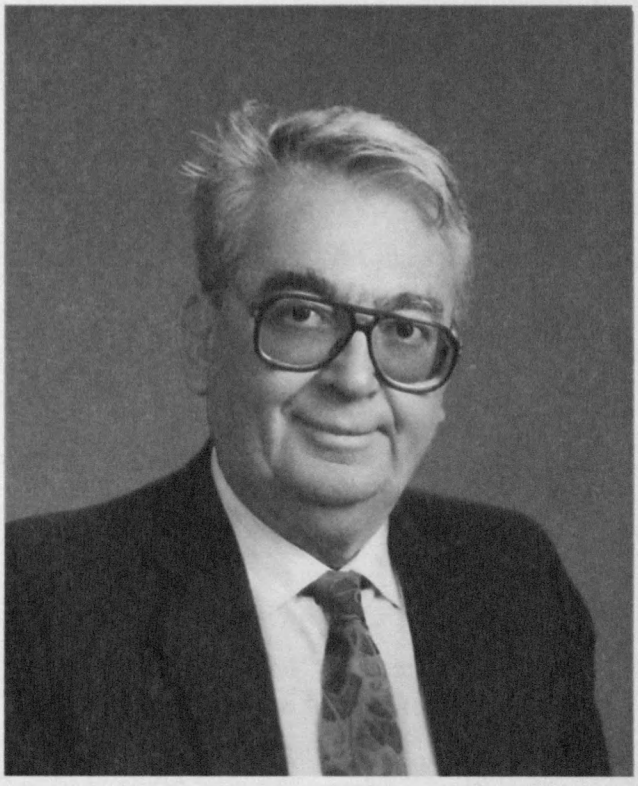

Prof. Dr. Ahmet Necdet SÖZER

Ege Coğrafya Dergisi'nin bu sayısını, Bölümümüzün kurucusu ve ilk başkanı değerli öğretim üyesi Hocamız **Prof. Dr. Ahmet Necdet SÖZER**'e armağan ediyoruz. Bilimsel kişiliği yanında, edebî kişiliği ve şairliği ile de tanınan Hocamız, eğitim-öğretim ve yönetim çalışmalarıyla geçen yaşamındaki 42 yılın yaklaşık 16 yılını Bölümümüzün gelişmesi için harcadı. 1994 güzünde kendi arzusu ile Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ne naklen atanan Prof. SÖZER, 15 Ocak 1998 tarihinde emekli oldu. Emeklilik yaşamında daha çok edebiyatla, özellikle şiir, şiir çevirisi ve inceleme yazıları ile uğraşmakta ise de, zaman zaman verdiği konferanslarla coğrafyadan uzaklaşmadı. Dergimizin bu sayısının ilk yazısında Prof. Dr. Ahmet Necdet SÖZER'in meslek yaşamını ve Türkiye Coğrafyası'na katkılarını anlatmaya çalışacağız.

Ege Coğrafya Dergisi, 11 (2000), 1-5, İzmir
Aegean Geographical Journal, 11 (2000), 1-5, İzmir—TÜRKİYE

Prof. Dr. AHMET NECDET SÖZER'in Meslek Yaşamı ve Türkiye Coğrafyasına Katkıları

Asaf KOÇMAN

Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, 35100 Bornova, İzmir
<akocman@edebiyat.ege.edu.tr>

Ahmet Necdet SÖZER 1933 yılında İnegöl'de doğdu. Babası Özel İdare memuru Abdürrahim Bey'dir. Çocukluk yıllarını İnegöl'de geçirdi; ilkokulun ilk üç yılını İshakpaşa İlkokulu'nda, son iki yılını Merkez İlkokulu'nda okudu ve 1944 yılında mezun oldu. Ortaokulu yine İnegöl'de okuyan Ahmet Necdet liseye Bursa'da Bursa Lisesi'nde başladı. Burada 2. Sınıfa kadar okuduktan sonra önce İstanbul Kabataş Lisesi'ne kaydoldu ve daha sonra Çapa Erkek Lisesi'ne geçerek oradan mezun oldu. 1950 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü'nde yüksek öğrenimine başlayan Ahmet Necdet SÖZER, bu fakülteyi İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu öğrencisi olarak okudu ve bu okuldan 1954 yılında mezun oldu. Yüksek Öğretmen Okulları 1848 den başlayarak 1972 yılına kadar ülkemizin lise öğretmenlerini, Fen ve Edebiyat Fakülteleri ile ortak faaliyet yaparak yetiştiren, bu fakültelerin çalışkan öğrencilerini yatalı-parasız kabul eden okullardı. Türkiye'de İstanbul, Ankara ve İzmir'de öğretim yapan bu okullar ülkemizin eğitim ve bilim hayatına çok değerli elemanlar kazandırmışlardır. Anlamsız bazı gerekçelerle faaliyetleri sona erdirilen bu güzide okulların mezunları, bugün emekli olmuş veya halen görev başında bulunan çok sayıda Fen ve Edebiyat Fakülteleri ile Mühendislik Fakültelerinin matematik, fizik ve kimya gibi bölümlerinde öğretim üyesidir.

Prof. Dr. Ahmet Necdet SÖZER İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu'nun Coğrafya Bölümü'nde öğrenci olmaktan her zaman onur duydu ve çok sevdiği, ilgi duyduğu öğretmenlik mesleğini seçti. Meslek yaşamının kısa bir bölümünü ortaöğretimde, çoğunu üniversite çatısı altında geçirdi ve 42 yıl aktif olarak bu mesleğin içinde kaldı.

Hocamız yüksek öğrenimi sırasında Coğrafya Bölümü'nün sertifikalarından başka, Tarih Bölümü'nün "Umumi Tarih, Yeni ve Yakın Çağlar Tarihi" gibi sertifikalarına da devam etti. "İznik Gölü'nün Monografik Etüdü" konulu lisans tezini hazırlayarak fakülte öğrenimini tamamladı. Çok başarılı bulunan lisans tezinin özeti, daha sonra Review of the Geographical Institute of the University of Istanbul'da Fransızca olarak yayınlandı (1962). 1 Aralık 1954 tarihinde ilk görev yeri olan Van Lisesi'nde coğrafya öğretmenliğine başlayan Ahmet Necdet SÖZER, askerlik görevini yapmak üzere 1955 yılında Uçaksavar Topçu Okulu'na gitti ve bu okulu birincilikle bitirdikten sonra onsekiz ay Konya Astsubay Hazırlama Ortaokulu'nda yedek subay

olarak coğrafya öğretmenliği yaptı. Terhis olduktan sonra Konya İvriz İlköğretmen Okulu'nda öğretmen olarak yeniden göreve başladı. Çeşitli Anadolu kentlerinde bir süre daha ortaöğretim okullarında çalıştıktan sonra Atatürk Üniversitesi'ne asistan olarak atandı. Buradaki görevini yürütürken İstanbul Üniversitesi'nde Türkiye Coğrafyası Ord. Profesörü Dr. Besim DARKOT'un yanında doktora çalışmalarına başladı. "Erzurum Ovası'nın Beşeri ve İktisadi Coğrafyası" konulu tezini 1963 de tamamlayıp "Coğrafya Doktoru" ünvanını aldı. "Diyarbakır Havzası" konulu bir tez hazırlayaran Ahmet Necdet SÖZER, doçentlik sınavlarının tüm aşamalarını başarı ile vererek 1968 yılında "Üniversite Doçenti" ünvanını kazandı. Hocamız, bu arada Atatürk Üniversitesi adına yabancı dilini (Almanca) ve bilimsel formasyonunu geliştirmek amacı ile 1963-1965 yıllarında görevlendirilmiş olduğu Almanya'da iki yıl çalışmalarını sürdürdü. Münih Üniversitesi'nden yabancı dil yeterlilik sınavını kazanmış olarak yurda döndü. Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesi ve Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü'nde Türkiye Ekonomik Coğrafyası, Hammadde ve Enerji Kaynakları, Bölgesel Türkiye Coğrafyası gibi dersler okuttu. Prof. Dr.Ahmet Necdet SÖZER, bilimsel çalışmalarını sürdürerek "Kuzeydoğu Anadolu'da Yaylacılık" konusunda hazırladığı çalışma ile 25 Mart 1974 tarihinde profesörlüğe yükseltildi.

Atatürk Üniversitesi'nden 1979 yılında kendi isteği ile Muğla İşletmecilik Yüksek Okulu'na geçen Prof.Dr.Ahmet Necdet SÖZER, burada kısa bir süre çalıştıktan sonra, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi'nin öğretim kadrosuna katıldı. Daha sonra YÖK yasası ile adı Edebiyat Fakültesi olarak değiştirilen bu fakültede Dekan olarak görev yaptı (05.03.1979-08.02.1980) ve bu arada Coğrafya Bölümü'nü kurarak (1979) bu bölümün bölüm başkanı oldu. 1982 de yayın hayatına başlayan "EGE COĞRAFYA DERGİSİ"nin kurucusu ve yazı kurulu başkanı olarak bu derginin gelişimini sağladı. Bölümümüzde Beşeri ve İktisadi Coğrafya Anabilim Dalı'nı da yıllarca yöneten Prof.Dr.Ahmet Necdet SÖZER hocamız, 16 yıl sonra yine kendi arzusu ile 1994 güzünde Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ne naklen atandı. Bu fakültede dört yıl görev yapan Hocamız, kendi isteği ile 15 Ocak 1998 tarihinde emekli oldu. Meslek kurumlarından Türk Coğrafya Kurumu, şair ve yazar kişiliği nedeniyle Türkiye Yazarlar Sendikası, PEN Yazarlar Derneği (Turkish PEN) ve Türkiye Edebiyatçılar Derneği (Ankara) üyesidir. Türk Coğrafya Kurumu üyesi olarak kurumun düzenlediği bilimsel kongre, toplantı ve seminerlere katılarak bildiriler sundu. Yakın çevre etütleri ve yerleşim coğrafyasına olan özel ilgisi nedeniyle bu konularda çok sayıda araştırma yaptı, öğrencilerine lisans, yüksek lisans ve doktora tezleri yaptırdı. Hemen her Türk coğrafyacısının olduğu gibi, Hocamızın yaptığı araştırma ve yayınlarda Türkiye Coğrafyası'na katkısı olmuştur. Eğitim-öğretim faaliyetleri arasında emek verdiği binleri aşan lisans, çok sayıda yüksek lisans ve üç doktora öğrencisi bulunmaktadır. Yetiştirdiği doktora öğrencileri halen Bölümümüzde profesör, doçent ve yardımcı doçent olarak görev yapmaktadırlar.

Bölümümüzde yaklaşık 16 yıl görev yapan Prof. Dr. Ahmet Necdet SÖZER, hizmet yılları içinde Bölüm Başkanlığı, Beşeri ve İktisadi Coğrafya Anabilim Dalı Başkanlığı, öğretim üyeliği yaptı ve en önemlisi çalışmalarımızda hepimize yol gösterdi. Kendisi bilim ve edebiyat sevgisi ile dolu, sürekli araştıran, inceleyen, eleştiren ve yeniliklere açık bir kişiliğe sahiptir. Türkçe'yi güzel konuşur ve hatasız yazar. Edebiyata, özellikle şiire tutkundur. Okul yıllarından beri yazdığı şiirler ve yaptığı çeviriler çeşitli dergilerde yayınlandı ve kitaplarda toplandı. 1959 da yayımlanan "Çağdaş Fransız Şiiri" adlı çeviri şiir antolojisi onun edebiyat alanındaki ilk eseridir. Daha sonra kendi şiirlerini "Uzuneşek" (1979), "Ne Çok Enkaz" (1988), "Sana Bunca Yangından" (1991), "İnegöl Hey İnegöl", (1992), "Gün Yüzleri" (1992), "Ay Kasidesi" (1995) ve "Zümrüt Longa" (1998) adlı kitaplarda topladı. "Gün Yüzleri" adlı eseri ile 1994 yılında Türk Dil Kurumu Şiir Ödülü'nü kazandı. Almanca ve Fransızca'dan yaptığı çeviri-şiirler çeşitli eserlerde yer aldı. Son yıllarda inceleme-derleme türünde yayınladığı geniş kapsamlı eserlerinden biri "Modern Türk Şiiri " (1993), öteki ise "Bugünün Diliyle Divan Şiiri Antolojisi (1995) başlığını taşımaktadır. Eserleri ile Türkiye Coğrafyası'na yaptığı katkılardan ve Bölümümüzün gelişmesindeki hizmetlerinden dolayı Prof. Dr. Ahmet Necdet SÖZER Hocamıza şükranlarımızı sunuyor, bundan sonraki yaşamında sağlık ve mutluluklar diliyoruz.

Prof.Dr. Ahmet Necdet SÖZER'in Bilimsel Araştırma ve Yayınları

Notice sur la profondeur du lac d'İzmir. Review of the Geographical Institute of the University of İstanbul, 8, 1962, s. 144-146.

Erzurum ovasında tarih öncesi kır yerleşmesi ***(Die prahistorische Besiedlung der Ebene von Erzurum).*** Türk Coğrafya Dergisi, 18-19 (22-23), 1964, s. 205-215.

Erzurum'da şehirleşme hareketleri ve gecekondu problemi ***(Le mouvement d'urbanisation et la problème de bidonville d'Erzurum).*** Türk Coğrafya Dergisi, 20-21 (24-25), s. 194-212.

Diyarbakır Havzası (Doçentlik Tezi). Ankara, 1969. 162+XVI s. Diyarbakır Tanıtma ve Turizm Derneği yayınları: 19.

Erzurum Ovasının Beşeri ve İktisadi Coğrafyası (Doktora Tezi). Erzurum, 1970. 135 s. "A.Ü. İşletme Fakültesi yayınları: 9".

Hammadde ve Enerji Kaynakları (Teksir). Erzurum, 1971. IV+185 s. A.Ü. İşletme Fakültesi Üretim Yönetimi Bölümü ders notları : 1".

Types d'habitat et répartition geographique des villages dans la plaine d'Erzurum. Review of the Geographical Institute of the University of İstanbul, 13, 1971, s. 113-118.

Şıh köyü (Erzurum)'nün mesken tipleri haritası. Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi, 3, 1972, s. 121-124.

Erzurum şehri ve kültürel gelişmesi üzerine bir inceleme. Ataürk Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, 1 (1), 1972, s. 239-256.

Kuzeydoğu Anadolu'da Yaylacılık (Coğrafi İnceleme). Ankara, 1972, 68+XVI, s.

Doğu Anadolu'nun jeoloji ve jeomorfolojisi üzerine bir bibliyografya denemesi. Bibliyografya Dergisi,1 (2), 1972, s. 102-105 ve 1 (3), 1972, s. 148-153.

John C. Dewdney: Turkey. Bibliyografya Dergisi, 2 (6), 1973, s. 216-218.

Erzurum coğrafyası: tabii ve beşeri özellikler. Atatürk Üniversitesi 50. Yıl Armağanı - I, Erzurum, 1974, s. 27-34.

Güneydoğu Anadolu'nun nüfus ve kır yerleşme sorunlarına coğrafî bir bakış. Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Sorunları Semineri (Erzurum, 22-25 Ekim 1973), Erzurum 1974, s. 171-207.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Coğrafyası Bibliyografyası. Erzurum, 1974, 74 s. Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesi yayınları: 143.

Türkiye Sanayi Haritası (Ölçek: 1/1 000 000). Erzurum, 1975.

Doğu Karadeniz Bölgesi'nin ekonomik coğrafyasına toplu bir bakış. Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, 1 (4), 1975, s. 155-168.

Güneydoğu Anadolu Coğrafyası (Teksir). Erzurum, 1975, 82 s. A.Ü. İşletme Fakültesi Araştırma Enstitüsü ders notları: 15.

Fransız üniversitelerinde ve özellikle Aix-Marseill-II Üniversitesi'nde coğrafya öğretimi üzerine bir inceleme. (Teksir), Erzurum, 1976, 12 s. (Türk Coğrafya Kurumu'nun 21-30 Temmuz 1976 tarihleri arasında Mersin'de toplanan XXV. Coğrafya Meslek Haftası'na bildiri olarak sunulmuştur).

Türkiye Ekonomik Coğrafyası (Teksir). Erzurum, 1977, 197 s.A.Ü. İşletme Fakültesi Araştırma Enstitüsü ders notları : 27.

Tourism Map of Southwestern Anatolia. Journal of the Muğla School of Businness Administration (special Issue: International Tourism Congress, marmaris-Turkey, 2-6 October 1978) s. 251.

Türkiye'nin Nüfus ve Yerleşim Coğrafyası (Teksir). İzmir, 1979, 145 s. "Ege Üniversitesi Sosyal bilimler Fakültesi Coğrafya bölümü ders notları : 1".

Muğla-Karabağlar yaylası. Bilim Birlik Başarı Dergisi, 9 (33), 1982, s. 21-24.

Türkiye'nin kırsal yerleşim coğrafyasına ilişkin terminolojik sorunlar ve tipolojik yaklaşımlar. Ege Coğrafya Dergisi, 1, 1983, s. 1-13.

Türkiye'nin kırsal yerleşim bibliyografyası. (Füsun Baykal ile), Ege Coğrafya Dergisi, 1, 1983, s. 129-140.

Ege Turizm Atlası (Tourism Atlas of Aegean Turkey), (Ölçek: 1/250 000), İzmir, 1984.

Güneydoğu Anadolu'nun doğal çevre şartlarına coğrafi bir bakış. Ege Coğrafya Dergisi, 2, 1984, s. 8-30.

Prof. Dr. İsmail Yalçınlar'ın meslek yaşamı ve Türkiye jeolojisi ile jeomorfolojisine katkıları. Ege Coğrafya Dergisi, 3, 1985, s. 1-5.

Doğu Anadolu Bölgesi (Teksir) (Füsun Baykal ile), İzmir, 1986, 65 s. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü ders notları: 3.

Güneydoğu Anadolu bölgesi (Teksir) (Füsun Baykal ile), İzmir, 1986, 52 s. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü ders notları: 7.

İzmir: Métropole de l'Egée. Travaux de l'Institut de Géographie de Reims, 65-66, 1987, s. 115-131.

İzmir: Ege'nin metropolü. Ege Coğrafya Dergisi, 4, 1988, s. 1-18.

Marmara Bölgesi (Teksir) (Mustafa Mutluer ve Şevket Işık ile), İzmir, 1989, 96 s. "Ege Üniversitesi edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü ders notları: 1".

Ege Bölgesi Coğrafyası (Teksir) (Mustafa Mutluer ve Şevket Işık ile), 1989, 126 s. "Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü ders notları: 5".

Karadeniz Bölgesi (Teksir) (Şevket Işık ve Mustafa Mutluer ile), İzmir, 1990, 90 s. "Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü ders notları: 6".

Kozak yaylacılığı üzerine bazı gözlemler ve notlar (Batı Anadolu). Ege Coğrafya Dergisi, 5, 1990, s. 1-9.

Doğu Anadolu / Bölgesel Türkiye Coğrafyası (Teksir) (Şevket Işık ile), İzmir, 1993, 89 s.

Güneydoğu Anadolu / Bölgesel Türkiye Coğrafyası (Teksir) (Şevket Işık ile), İzmir, 1993, 68 s.

Herbert Louis'nin "Landeskunde der Türkei" adlı yapıtı üzerine bazı düşünceler ve notlar. Ege Coğrafya Dergisi, 7, 1993, s. 1-12.

Prof. Dr. Ahmet Necdet SÖZER "Akdeniz Bölgesi Semineri"nde (26 aralık 1984).